

Bewonersschouw

Wijkschouw met bewoners
Alphen a/d Rijn

c b e r

Bewonersschouw

Wijkschouw met bewoners
Alphen a/d Rijn

Gemeente
Alphen aan den Rijn

cuber

Colofon

Opdrachtgever : Gemeente Alphen aan den Rijn
Project : 58098WE Alphen aan den Rijn Bewonersschouw
Contactpersoon : Heleen Steens
Senior Adviseur : Sjaak van der Vlies
Projectleider : Johan van Putten
Auteurs : Johan van Putten
Datum : 28 oktober 2008

Cyber, *adviseurs voor buitenruimte en organisatie*

Kerkstraat 103
2411 AC Bodegraven
Postbus 3
2410 AA Bodegraven
Tel. 0172 - 63 17 20
Fax 0172 - 47 76 78

Willemskade 16
8011 AD Zwolle
Postbus 1326
8001 BH Zwolle
Tel. 038 - 422 00 24
Fax 038 - 421 81 38

info@cyber-adviseurs.nl

www.cyber-adviseurs.nl

The logo for Cyber, featuring the word 'cyber' in a blue, lowercase, sans-serif font. The letter 'y' is stylized with an orange arc above it, resembling a smile or a bridge.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	7
2	Schouw	10
2.1	Werkwijze	10
2.2	Gegevensanalyse	10
2.2.1	Wijk Kerk en Zanen	10
2.2.2	Wijk Lage Zijde	11
2.3	Algemeen	12

BIJLAGEN

1. Gegevens beide wijken

1 INLEIDING

De gemeente Alphen aan den Rijn is gestart met een pilot “Bewonersschouw”. In de afgelopen periode zijn er bewonersenquête’s gehouden en zijn er via de bewonersavonden knelpunten in de wijk aangegeven. Het doel van de pilotschouwen is:

- ✚ Beoordelen of een schouw met behulp van de meetlatten over invloedsfactoren bruikbaar is en extra informatie oplevert.
- ✚ Een schouw met een breder bereik (punten over de hele wijk) een betere prioritering op kan leveren.
- ✚ Gezamenlijk de problematiek vaststellen en over oplossingsrichtingen nadenken.
- ✚ Hoe in de toekomst om te gaan met bewonersschouwen en het inzetten van (beeld)meetlatten en een stuk automatisering (Eyework Solutions) hierbij.

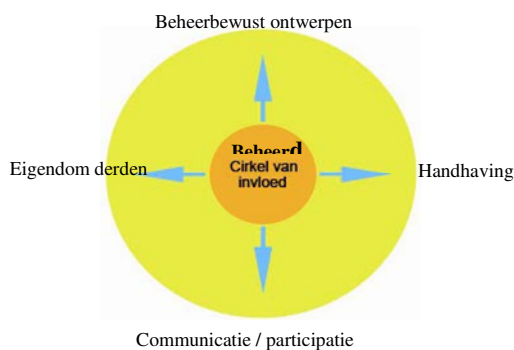
Wijk Kerk en Zanen is geschouwd op dinsdagavond 9 september 2008. Er zijn 2 groepen onder begeleiding de wijk ingegaan, een groep van 9 en een groep van 5 bewoners. Wijk Lage Zijde is geschouwd op woensdagavond 10 september 2008. Hier zijn ook 2 groepen onder begeleiding de wijk ingegaan, een groep van 3 en een groep van 4 personen.

In deze korte notitie staan de bevindingen en de resultaten van de pilot-schouwen.

Aanleiding meten van invloedsfactoren

Cyber heeft meetlatten ontwikkeld om de “invloedsfactoren” op het aangetroffen kwaliteitsbeeld te kunnen meten. Met behulp van deze invloedsfactoren is het mogelijk om niet alleen de huidige beheer kwaliteit te meten, maar ook de **maatschappelijke factoren** te meten en een bijdrage te leveren aan het **beheerbewust ontwerpen versus ontwerp bewust beheren**. Met deze invloedsfactoren wordt het bestaande instrument van het meten met beeldmeetlatten (schaalbalken) uitgebreid. De beheerder kan vervolgens nog meer sturing geven aan beleidsmatige en beheersmatige doelen in samenwerking met een afdeling stedenbouw, handhaving, woningbouwcoöperaties, e.d.

‘Problemen’ in de openbare ruimte kunnen met behulp van deze invloedsfactoren op globaal niveau worden uiteengehaald. Dit kan tot meer duidelijkheid leiden over de oorzaken van deze ‘problemen’. Met het meten van de invloedsfactoren wordt enig inzicht verkregen in de factoren naast beheer en onderhoud die invloed hebben op het kwaliteitsbeeld van de openbare ruimte. Deze invloedsfactoren kunnen gemeten worden tijdens een bewonersschouw en een beleidsschouw.

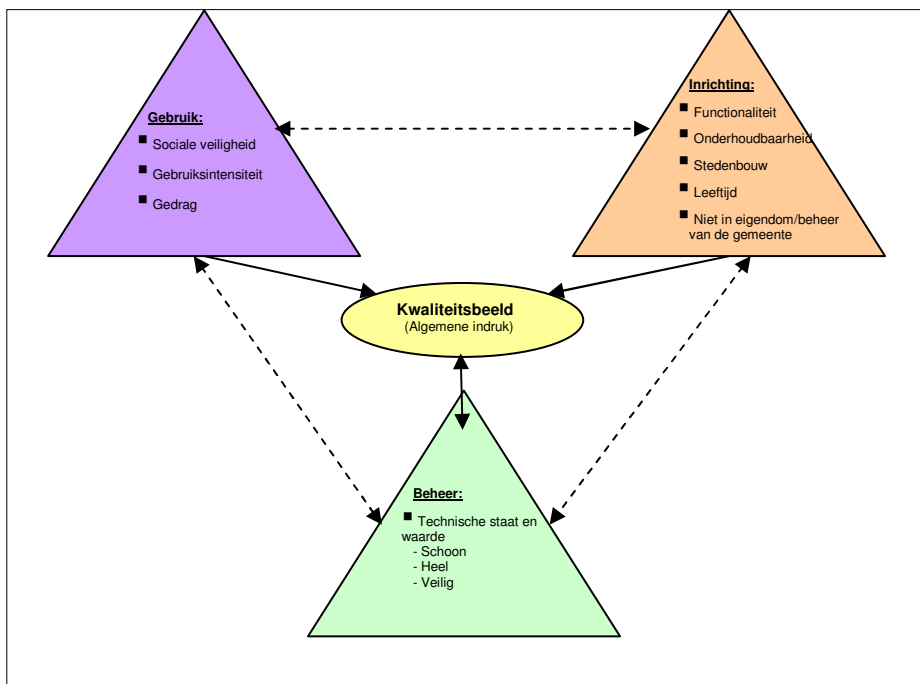

Figuur 1: meetinstrument om de cirkel van invloed van de beheerder te vergroten, door de maatschappelijke factoren te meten en in beeld te brengen.

Invloedsfactoren

Naast het beheer en onderhoud van de openbare ruimte vormen inrichting, gedrag en gebruik de aspecten die invloed hebben op de beheer kwaliteit en het uiteindelijke kwaliteitsbeeld van de openbare ruimte. Het monitoren met de schaalbalken uit de landelijke kwaliteitscatalogus (CROW), de uitwerking van een beheer kwaliteitsplan en een beeldbestek concentreren zich voornamelijk op het onderdeel beheer en onderhoud. De relatie met inrichting, gedrag en handhaving moet een plaats krijgen in andere gemeentelijke processen, zoals bijvoorbeeld de opzet van een leidraad beheerbewust ontwerpen, wijkgericht werken, protocollen en programma's.

In het onderstaande schema is zichtbaar welke invloedsfactoren momenteel zijn gedefinieerd:

Figuur 2: Schema invloedsfactoren

Inrichting

Bij inrichting van de buitenruimte wordt er met name gelet op de functionaliteit, onderhoudbaarheid, diversiteit en duurzaamheid in materiaal gebruik en de mate van afstemming voor het beheer van de buitenruimte.

Gebruik

De beheer kwaliteit van de buitenruimte kan in zekere mate beïnvloed worden door het gebruik en gedrag in de buitenruimte. Bij dit aspect wordt er met name gelet op schade, aanwezigheid van illegaal gebruik, maar ook op bijvoorbeeld actief buurtbeheer.

Beheer

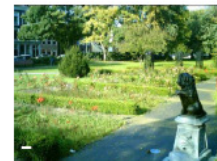
Met behulp van de schaalbalken en/of de beeldmeetlatten worden de beheer kwaliteit van de openbare ruimte gemeten en hierdoor ook de huidige technische staat en waarde. Met behulp van deze meting is het mogelijk om te beoordelen hoe schoon de openbare ruimte is, hoe heel en hoe veilig.

Opbouw van de beeldmeetlatten invloedsfactoren

De beeldmeetlat bestaat uit een drietal foto's van +, = en -, waarbij + een positieve invloed heeft op het kwaliteitbeeld en - een negatieve invloed op het kwaliteitsbeeld. Onder de foto's treft u een populaire omschrijving aan. In deze omschrijving leest u een bondige beschrijving van de foto's. In figuur 3 en 4 zijn twee voorbeelden van een meetlat voor de invloedsfactor weergegeven.

INRICHTING onderhoudbaarheid

Toelichting:

De inrichting is **positief**, omdat het materiaal zeer gemakkelijk is te onderhouden en de ruimte is zo ingericht dat alles goed te bereiken is met het nodige materieel.

De inrichting is **neutraal**, omdat alles is te bereiken met het materieel en de materialen zijn beheersbaar.

De inrichting is **negatief**, omdat niet alles is te bereiken met het materieel, waardoor het onderhoud veel tijd inneemt en het materiaal is slecht beheersbaar.

Figuur 3: Voorbeeld meetlat invloedsfactor: inrichting - onderhoudbaarheid

INRICHTING functionaliteit - verkeer

Toelichting:

De ruimte is zo ingedeeld dat het voor alle verkeersdeelnemers overzichtelijk en veilig is en de verkeerselementen zijn van zeer goede kwaliteit. Hierdoor wordt de ruimte **positief** ervaren.

De ruimte is overzichtelijk en veilig voor alle deelnemers en de verkeerselementen zijn van een goede kwaliteit. De ruimte wordt als **neutraal** ervaren.

De ruimte is onoverzichtelijk en de verkeerselementen zijn van slechte kwaliteit, waardoor verkeersdeelnemers zich niet meer veilig voelen en de ruimte als **negatief** ervaren wordt.

Figuur 4: Voorbeeld meetlat invloedsfactor: inrichting - functionaliteit

2 SCHOUW

2.1 Werkwijze

Aan de hand van een presentatie is vooraf aangegeven wat het doel en de werkwijze is van de bewonersschouw.

Iedere bewoner/beoordelaar heeft een schouwboekje met 9 invloedsfactoren meegekregen. Iedere beoordelaar kon afzonderlijk zijn mening aangaande iedere invloedsfactor verwerken op het bijbehorende beoordelingsformulier.

2.2 Gegevensanalyse

De beoordelingen zijn verwerkt als totaal scores, met de gemaakte opmerkingen als onderbouwing voor de analyse. Als bijlage zijn voor de beide wijken de totaalscores voor iedere invloedsfactor per opnamepunt aangegeven. Daarnaast zijn deze scores verwerkt in tabellen, waarin visueel wordt gemaakt waar de pijnpunten zitten (rood = negatieve score).

2.2.1 Wijk Kerk en Zanen

Er zijn in totaal 9 punten beoordeeld. 2 punten krijgen een goede overall beoordeling, 1 punt krijgt overall slechte beoordeling, en bij de resterende punten komen enkele invloedsfactoren negatief naar voren. Puntsgewijs zijn de volgende opmerkingen te plaatsen:

- ✚ Positief waren Duikerpad (alleen lokaal verkeer, goed onderhouden tuinen) en Weidepad (mooie oeverbegroeiing, voor iedereen geschikt, rustgevend, afwezigheid auto's).
- ✚ Erg negatief was de Zeelandstraat, deze scoort op alle factoren wel wat negatief. Negatieve uitschieters zijn *inrichting op maaiveld* en *onderhoudbaarheid*. (opmerkingen zijn; schelpen zijn lelijk, geen uitstraling, laden/lossen Hoogvliet, depressief ingericht). De inrichting heeft hier zijn weerslag op het totale beeld en de scores op iedere invloedsfactor.
- ✚ Een viertal punten scoort slecht op met name functionaliteit, zowel *inrichting op maaiveld* als *verkeer*. Het gaat hier om Afrikalaan, Amerikalaan, Kadinsky, Noorderkeerkring. (Globale opmerkingen zijn; er wordt hard gereden, erg druk, gemengd verkeer, te weinig ruimte voor alle gebruikers. Specifiek per punt, Afrikalaan; geen voorzieningen voor oversteek).
 - Amerikalaan; geen fietspad, teveel verschillende weggebruikers (schoolverkeer, werkverkeer), fietspad voor schoolkinderen. Kadinsky; fietspad kruist speelplek, entree op fietspad.
 - Noorderkeerkring; weinig handhaving scooters, inrichting niet duidelijk, onduidelijke situatie.
Daarnaast zijn er nog 2 punten, Europapark en Perulaan, welke positief worden ervaren op het punt van sociale veiligheid na. De opmerkingen bij de Europalaan zijn; 's avonds hangjeugd, 's avonds grimmiger als overdag, en er wordt meerdere keren aangegeven dat het scheiden van fiets en voetpad wenselijk is, naast de gevraagde aandacht voor de oversteek met de Evenaar. Perulaan wordt als erg donker ervaren, en het onderhoud verdient daar aandacht.

Prioritering

Op basis van de beoordeling van de schouwresultaten is voor de aanpak van de geconstateerde problematiek de volgende prioritering aan te geven:

1. De inrichting van de Zeelandstraat
2. Verkeer op de Amerikalaan, Noorderkeerkring en Afrikalaan
3. Verlichting Perulaan

Per invloedsfactor

Er is ook een totaaloverzicht gemaakt, waarin alle metingen per invloedsfactor zijn opgeteld. Hierin komen de extremen goed naar voren, de invloedsfactoren waarop beduidend laag of hoog op wordt gescoord.

Voor de wijk Kerk en Zanen zijn het met name de invloedsfactoren "functionaliteit – inrichting op maaiveld" en "functionaliteit – verkeer" die slecht scoren, wat overeenkomt met het beeld per punt. De invloedsfactor "leeftijd" scoort hoog.

2.2.2 Wijk Lage Zijde

In deze wijk zijn in totaal 10 punten beoordeeld. Een punt, Korenmolen is uitermate positief beoordeeld. Daarnaast zijn er een aantal punten met duidelijke problematiek, specifiek voor dat punt.

- ✚ Bij de W.M. Offringalaan is alles neutraal beoordeeld, op *verkeer* na. Opmerkingen zijn; betaald parkeren, Swaanswijkbrug hoek gevaarlijk.
- ✚ Bij de Oudshoornseweg en Paltrokmolen komt met name de *onderhoudbaarheid* naar boven. Oudshoornseweg wordt als oud bestempeld, Paltrokmolen als niet bereikbaar met onderhoudsmaterieel.
- ✚ Bij de Jongkindt de Coningstraat zijn *inrichting op maaiveld, sociale veiligheid en gebruiksintensiteit* negatief beoordeeld. Er staat een hoge haag (inrichting), waardoor de overzichtelijkheid minder is (sociale veiligheid).
- ✚ Kwartelstraat scoort slecht op *inrichting op maaiveld*. Onnodige opritten, oprit klopt niet zijn de opmerkingen. Daarnaast heeft 1 persoon alles negatief ingevuld, wat direct zichtbaar is bij een punt waar slechts 3 geschouwd hebben.
- ✚ C. de Vlamingenstraat, Hofzichtstraat, Hoofdstraat en Ruisdaelstraat scoren negatief op de invloedsfactoren *sociale veiligheid* en *gebruiksintensiteit*, de gedragsfactoren. Dit heeft direct zijn weerslag op de andere factoren (relatief negatieve score). Voor de C. de Vlamingenstraat en de Ruisdaelstraat wordt aangegeven dat de inrichting verkeerd is t.o.v. gebruik. (nutteloze grasruimte, beter benutten, verkeerde inrichting, mooie ruimte die veel beter benut kan worden).
- ✚ In de Hofzichtstraat is betere verlichting nodig.
- ✚ Over de Hoofdstraat wordt gezegd dat de situatie tijdens de opname niet representatief was voor de geschetste problematiek. Opmerkingen over de Hoofdstraat zijn; vuilcontainers weg, brommeroverlast, 's avonds negatief, veel jongeren, rotzooi achter winkels.

Prioritering

Op basis van de beoordeling van de schouwresultaten is voor de aanpak van de geconstateerde problematiek de volgende prioritering aan te geven:

1. Overlast op de Hoofdstraat
2. Inrichting Ruisdaelstraat en C. de Vlamingenstraat
3. Parkeren in de W.M. Offringalaan

Per invloedsfactor

Voor de wijk Lage Zijde zijn het met name de invloedsfactoren “sociale veiligheid”, “gebruiksintensiteit” en “onderhoudbaarheid” die slecht scoren, wat overeenkomt met de eerste punten met prioriteit. De invloedsfactor “natuurwaarde” en “stedenbouw” scoren hoog.

2.3 Algemeen

Buiten de vooraf bepaalde meetpunten, zijn er ook opmerkingen geplaatst over andere punten. Bijvoorbeeld de Ierlandstraat, waar veel verzakkingen zijn.

Bijlage, gegevens beide wijken
Kerk en Zanen

Totaal	Afrikalaan			Amerikalaan			Duikerpad			Europapark			Kadinsky			Noorderkeerkring			Perulaan			Weidepad			Zeelandstraat			Totaal		
	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-			
Invoedsfactor																														
sociale veiligheid	4	0	0	4	5	0	1	3	0	0	5	4	5	5	0	6	4	3	1	3	5	2	2	0	3	4	2	26	31	14
gebruiksintensiteit	0	3	1	1	3	5	0	4	0	4	4	1	5	4	1	7	6	0	1	7	1	1	3	0	2	4	3	21	38	12
functionaliteit - inrichting op maaiveld	0	2	2	2	3	4	1	3	0	5	4	0	0	6	4	3	4	6	1	7	1	1	3	0	0	0	9	13	32	26
functionaliteit - verkeer	0	1	3	1	2	6	3	1	0	0	5	4	0	3	7	1	3	9	4	5	0	4	0	0	2	5	2	15	25	31
onderhoudbaarheid	2	2	0	3	6	0	0	4	0	3	5	1	2	4	4	7	6	0	0	5	4	2	2	0	0	0	9	19	34	18
stedenbouw	1	3	0	1	8	0	4	0	0	0	9	0	4	6	0	4	9	0	8	1	0	1	3	0	1	7	1	24	46	1
leeftijd	3	1	0	4	5	0	2	2	0	4	5	0	8	2	0	7	6	0	4	5	0	2	2	0	1	7	1	35	35	1
andere eigenaar / niet in beheer van de gemeente	2	2	0	0	9	0	2	2	0	0	9	0	1	9	0	2	11	0	0	9	0	3	1	0	0	7	2	10	59	2
natuurwaarde	3	1	0	1	6	2	2	2	0	3	5	1	3	6	1	1	10	2	2	6	1	3	1	0	0	4	5	18	41	12

Invoedsfactor	Afrikalaan	Amerikalaan	Duikerpad	Europapark	Kadinsky	Noorderkeerkring	Perulaan	Weidepad	Zeelandstraat	Totaal
sociale veiligheid	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
gebruiksintensiteit	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
functionaliteit - inrichting op maaiveld	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
functionaliteit - verkeer	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
onderhoudbaarheid	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
stedenbouw	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
leeftijd	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
andere eigenaar / niet in beheer van de gemeente	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
natuurwaarde	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief

■ Positief
■ Neutraal
■ Negatief

Lage Zijde

Totaal	C. de Vlamingenstraat			Hofzichtstraat			Hoofstraat			Jongkindt de Coningstraat			Korenmolen			Kwartelstraat			Oudshoornseweg			Paltrokolen			Ruisdaelstraat			W.M. Offringalaan			Totaal		
	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-	+	N	-			
Invoedsfactor																																	
sociale veiligheid	0	0	3	0	2	3	0	3	6	2	2	2	6	0	0	1	2	0	2	1	0	5	0	0	0	1	2	0	4	0	16	15	16
gebruiksintensiteit	0	0	3	1	2	2	1	4	4	1	3	2	4	2	0	0	2	1	1	2	0	0	1	4	0	0	3	0	4	0	8	20	19
functionaliteit - inrichting op maaiveld	0	1	2	2	3	0	1	6	2	1	3	2	5	1	0	0	0	3	2	1	0	2	2	1	0	1	2	0	4	0	13	22	12
functionaliteit - verkeer	0	2	1	5	0	0	1	5	3	1	5	0	5	1	0	0	1	2	1	1	1	1	4	0	0	3	0	0	2	2	14	24	9
onderhoudbaarheid	0	2	1	0	1	4	1	4	4	6	0	0	5	1	0	5	1	1	0	0	3	0	0	5	0	1	2	0	4	0	13	14	20
stedenbouw	0	3	0	4	1	0	2	6	1	4	2	0	5	1	0	0	2	1	0	2	1	4	1	0	0	2	1	0	4	0	19	24	4
leeftijd	0	2	1	0	5	0	1	6	2	4	2	0	5	1	0	0	2	1	1	0	2	5	0	0	0	1	2	0	4	0	16	23	8
andere eigenaar / niet in beheer van de gemeente	0	3	0	0	5	0	0	3	6	4	2	0	2	4	0	1	1	1	0	3	0	4	1	0	0	3	0	0	4	0	11	29	7
natuurwaarde	0	3	0	1	3	1	3	5	1	2	4	0	2	4	0	0	2	1	2	1	0	5	0	0	0	3	0	0	4	0	15	29	3

Invoedsfactor	C. de Vlamingenstraat	Hofzichtstraat	Hoofstraat	Jongkindt de Coningstraat	Korenmolen	Kwartelstraat	Oudshoornseweg	Paltrokolen	Ruisdaelstraat	W.M. Offringalaan	Totaal
sociale veiligheid	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
gebruiksintensiteit	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
functionaliteit - inrichting op maaiveld	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
functionaliteit - verkeer	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
onderhoudbaarheid	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
stedenbouw	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
leeftijd	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
andere eigenaar / niet in beheer van de gemeente	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief
natuurwaarde	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief

■ Positief
■ Neutraal
■ Negatief